

BATI KORDOFAN'DA STRATEJİK KIRILMA: BABANUSA'NIN DÜŞÜŞÜ VE SAVAŞIN BÖLGESELLEŞMESİ

DR. KAN DEVECİOĞLU

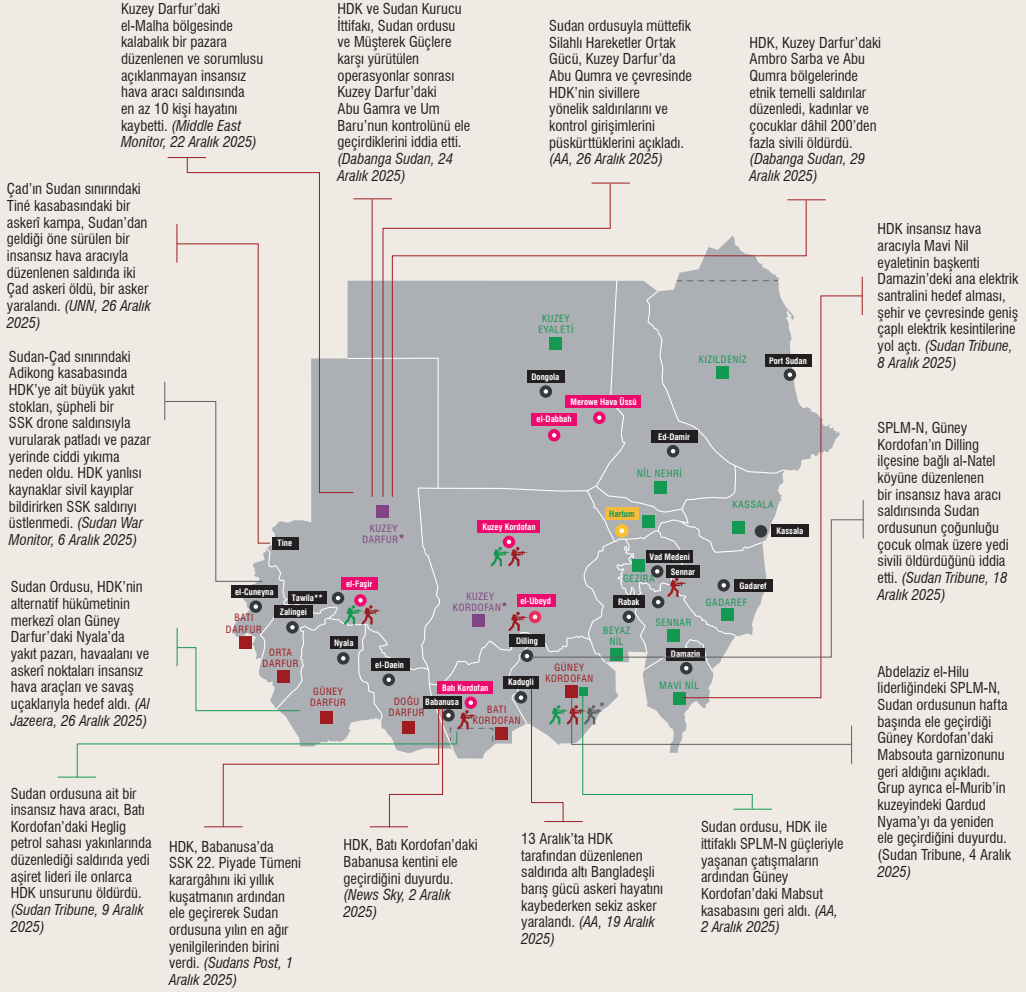
GİRİŞ:

Aralık 2025, Sudan savaşında askerî ve siyasi dengelerin köklü biçimde değiştii bir dönüm noktası olmuştur. Ayın ilk günlerinde Batı Kordofan'daki Babanusa kentinin, Sudan Silahlı Kuvvetleri'ne (SSK) bağlı 22. Piyade Tümeni karargâhıyla birlikte Hızlı Destek Kuvvetleri'nin (HDK) eline geçmesi, el-Faşir'den sonra savaşın seyrinde yılın en ağır askerî yenilgilerinden biri olarak kayda geçmiştir. Bu gelişme yalnızca taktik bir kazanım değil; Kordofan hattının çözülmesi, Darfur-Kordofan bağlantısının güçlenmesi ve Hartum'un batıdan kuşatılması açısından stratejik bir kırılma anlamına gelmektedir.

Aralık ayı boyunca çatışmalar, Batı ve Güney Kordofan, Kuzey ve Güney Darfur, Mavi Nil ve sınır bölgelerine yayılarak savaşın çok cepheli ve bölgeselleşmiş karakterini daha da güçlendirmiştir. HDK'nin askerî kazanımlarıyla eş zamanlı olarak etnik temelli saldırıların artması, savaşın artık yalnızca askerî değil, toplumsal ve demografik bir yıkım sürecine dönüştüğünü göstermektedir.

Sudan Savaşında Öne Çıkan Saldırıları

Aralık 2025

* SPLM-N (Abdelaziz el-Hilu) hem SSK hem de HDK ile çatışma halindedir. Ancak zaman zaman SSK ile çatışmasızlık durumunun gözlemlendiği görülmektedir. Hareketin seküler bir anayasa, kendi özyönelimi ve laiklik yönünde talepleri bulunmaktadır.

** Çad-Batı Darfur güzergâhında bulunan Tawila kasabası Sudan Halk Hareketi (Sudan Liberation Army) lideri Abdulvahid el-Nur'un kontrolindedir.

SSK: Sudan Silahlı Kuvvetleri (Sudan'ın resmi ordusu.)
HDK: Hızlı Destek Kuvvetleri (Sudan'da faaliyet gösteren paramiliter güç.)
 Sudan'da SSK ile HDK arasındaki çatışmalar, 15 Nisan 2023 tarihinden bu yana devam etmektedir.

SSK: Sudan Silahlı Kuvvetleri'nin kontrolündeki bölgeler
HDK: Hızlı Destek Kuvvetleri'nin kontrolündeki bölgeler
 *SSK ve HDK arasındaki çatışmaların en yoğun yaşandığı şehirler

COđRAFİ YAYILMA VE SALDIRI YOđUNLUđU

Batı Kordofan (Babanusa – Heglig Hattı)

Aralık ayının en kritik gelişmesi, 1-2 Aralık'ta Babanusa'nın düşmesi olmuştur. HDK, iki yılı aşkın süredir kuşatma altında tuttuğu SSK'ye bağlı 22. Piyade Tümeni karargâhını ele geçirerek Batı Kordofan'daki kontrolünü pekiştirmiştir. Babanusa'nın kaybı yalnızca askerî bir yenilgi değil aynı zamanda SSK'nin Kordofan'daki lojistik omurgasının çökmesi anlamına gelmiştir.

9 Aralık'ta SSK'ye ait bir insansız hava aracının Heglig petrol sahası yakınlarında düzenlediği saldırıda yedi aşiret lideri ve çok sayıda HDK unsurunun öldürölmesi, ordunun enerji ve kabilesel güç merkezlerini hedef alan yeni bir stratejiye yöneldiğini göstermektedir. Buna rağmen Babanusa'nın kaybı telafi edilememiş ve Batı Kordofan fiilen HDK'nin ana ikmal koridoruna dönüşmüştür.

Güney Kordofan (Mabsut - Kadugli - Dilling Hattı)

Aralık ayında Güney Kordofan, SSK-SPLM-N¹*-HDK üçgeninde yoğun çatışmalara sahne olmuştur. 2 Aralık'ta Sudan ordusunun stratejik Mabsut kasabasını SPLM-N'den geri alması kısa süreli bir başarı olarak öne çıkmış ancak 4 Aralık'ta Abdelaziz el-Hilu liderliğindeki SPLM-N, Mabsut garnizonunu ve Qardud Nyama bölgesini yeniden ele geçirdiğini açıklamıştır. Bu gelişme SSK'nin Güney Kordofan'daki kazanımlarının kalıcı olmadığını ortaya koymuştur.

13 Aralık'ta Kadugli'de düzenlenen HDK saldırısında 6 Bangladeşli BM barış gücü askerinin hayatını kaybetmesi, çatışmanın uluslararası boyutunu derinleştirmiştir. Aynı dönemde SPLM-N, Dilling'e bağlı al-Natel köyünde düzenlenen bir İHA saldırısında Sudan ordusunu sivilleri –çoğunluğu çocuk– hedef almakla suçlamıştır. Bu karşılıklı suçlamalar, Güney Kordofan'ın yüksek riskli ve kontrolsüz bir çatışma alanına dönüştüğünü göstermektedir.

Darfur (Kuzey ve Güney Darfur)

Aralık ayında Darfur hem askerî çatışmaların hem de etnik temelli kitlesel şiddetin merkezi hâline gelmiştir. 22 Aralık'ta Kuzey Darfur'un el-Malha bölgesindeki pazara yönelik ve faili açıklanmayan İHA saldırısında en az 10 sivilin ölmesi, bölgede hava tehdidinin sıradanlaştığını ortaya koymuştur.

1 * SPLM-N, Abdelaziz el-Hilu liderliğindeki Sudan Halk Kurtuluş Örgütü-Kuzey'i ifade etmektedir. Savaşın başladığı ilk dönemde bağımsız kalırken mevcut durumda HDK ile koordineli hareket ettiği görölmektedir. El-Hilu, Güney Kordofan'ın Nuba dağlarında Arap merkezli Sudan yönetimine karşı savaşan isyancı bir lider olmasının yanı sıra Beşir sonrası geçiş sürecinde din-devlet ilişkilerinin ayrılmasını savunan seküler bir yönetim talebiyle öne çıkan aktör olmuştur.

24-26 Aralık arasında HDK ve Sudan Kurucu İttifakı, Abu Gamra ve Um Baru'nun kontrolünü ele geçirdiklerini iddia etmiş; buna karşılık SSK ile müttefik Silahlı Hareketler Ortak Gücü, Abu Qumra çevresinde HDK'nin ilerleyişini durdurduklarını açıklamıştır. 26 Aralık'ta Sudan ordusunun, HDK'nin "alternatif hükûmet merkezi" olarak öne çıkan Nyala'da yakıt pazarı, havaalanı ve askerî noktaları hedef alması, Darfur'da yönetsel merkezlere yönelik yeni bir hava kampanyasının başladığını göstermektedir.

Ayın en ağır insani kayıp bilançosu ise 29 Aralık'ta yaşanmıştır. HDK'nin Ambro Sarba ve Abu Qumra bölgelerinde düzenlediği etnik temelli saldırılarda kadınlar ve çocuklar dâhil 200'den fazla sivilin öldürülmesi, Darfur'da savaşın açık biçimde kitlesel şiddet ve etnik temizlik boyutuna ulaştığını göstermektedir.

Mavi Nil ve Sınır Bölgeleri

8 Aralık'ta HDK'nin Damazin'deki ana elektrik santralini İHA ile hedef alması, Mavi Nil eyaletinde geniş çaplı elektrik kesintilerine yol açmıştır. Bu saldırı, savaşın altyapı ve enerji güvenliği boyutunu derinleştirmiştir.

6 Aralık'ta Sudan-Çad sınırındaki Adikong kasabasında HDK'ye ait yakıt stoklarının şüpheli bir SSK İHA saldırısıyla patlaması, sınır bölgelerinin de aktif çatışma alanına dönüştüğünü göstermiştir. 26 Aralık'ta ise Çad'ın Tine kasabasındaki bir askerî kampa düzenlenen ve Sudan'dan geldiği iddia edilen İHA saldırısı, çatışmanın doğrudan sınır ötesi boyut kazandığına işaret etmiştir.

DEĞERLENDİRME VE ÖNGÖRÜLER

- Babanusa'nın düşmesi, savaşın askerî dengesini HDK lehine belirgin biçimde değiştirmiştir. Batı Kordofan artık HDK'nin Darfur-Kordofan-Hartum hattındaki ana stratejik omurgasıdır.
- SSK'nin hava saldırılarının, taktik düzeyde kayıplar verdirebilse de kara hâkimiyetindeki çözülmeyi durduramayacağı öngörülebilir.
- SPLM-N'nin konumu, Güney Kordofan'da savaşın kilit belirleyeni hâline gelmiştir; bu durum çatışmanın çözümünü daha da karmaşıklştırmaktadır.
- Etnik temelli saldırıların artışı, Darfur'da geri dönülmesi zor bir demografik yıkım sürecinin başladığını göstermektedir.
- Sınır ötesi saldırılar, Sudan savaşının artık bölgesel bir güvenlik krizine dönüştüğünü teyit etmektedir.

Kısa vadeli öngörü: HDK'nin Batı Kordofan üzerinden Hartum'un batı çevresine baskıyı artırması; SSK'nin ise Darfur ve Güney Kordofan'da hava gücüyle denge arayışını sürdürmesi beklenmektedir.

Uzun vadeli öngörü: Sudan, fiilen çok merkezli ve parçalı bir savaş düzenine girmektedir. Askerî çözüm ihtimali zayıflarken insani ve demografik maliyet hızla artmaktadır.

Sonuç olarak Aralık 2025, Sudan savaşında stratejik eşiklerin aşıldığı bir ay olmuştur. Babanusa'nın kaybı, Darfur'daki etnik katliamlar ve sınır ötesi saldırılar, ülkenin artık yalnızca iç savaş değil, bölgesel ve toplumsal bir çöküş süreci yaşadığını göstermektedir. Sudan'da barış ihtimali, askerî dengelerden ziyade insani koridorların açılması, sivil nüfusun korunması ve bölgesel ara buluculuk mekanizmalarının devreye girmesine bağlıdır. ORSAM, bu süreci aylık olarak izlemeye ve analiz etmeye devam edecektir.

